

– С. 370–372. 9. Protein measurement with the Folin phenol reagent / O.H. Lowry, N.J. Rosenbrough, A.L. Farr [et al] // J. Biol. Chem. – V.193, №. 1. – P. 165–275.

INFLUENCE OF PREPARATION «SEL-PLEX» ON ACTIVITY OF GLUTATHIONE LINK OF ANTIOXIDANT PROTECTION'S SYSTEM IN SUBCELLULAR STRUCTURES OF QUAIL LIVER AT SIMULATED CADMIUM LOAD

Cehmistrenko S.I., Yaremchuk T.S.
Bila Cerkva National Agrarian University

It have been investigated the nfluence of preparation «Sel-Plex» on activity of glutathione link of antioxidant protection's system and protein content in sub-cellular structures of quail liver at simulated cadmium load. Stimulatory action of selenium organic form on activity of GPO, rise of level of renewed glutathione

УДК.636.09.616.993.1: 635.5

МОНІТОРИНГ ЕПІЗОТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ ЩОДО КИШКОВИХ ІНВАЗІЙ КУРЕЙ ПТАХІВНИЧИХ ГОСПОДАРСТВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Глечик М.В., Стибель В.В.

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Проведені дослідження свідчать про широке розповсюдження кишкових нематодозних (аскаридіоз, гетеракоз) та еймеріозної інвазій курей у птахівничих господарствах Івано-Франківської області, які проявлялись у вигляді моно- та поліінвазій.

У питанні продовольчого забезпечення населення важливим моментом є покращення якості сільськогосподарських продуктів, частково продуктів тваринництва. На сьогодні одним із пріоритетних напрямів подальшого розвитку сільського господарства в Україні слід вважати відновлення птахівництва як найбільш рентабельної та прибуткової галузі.

Актуальність обраного нами напрямку дослідження визначається потребою систематичного аналізу перебігу епізоотичного процесу з метою збереження високої продуктивності та відтворювальної функції птиці у птахівничих господарствах. [1,2]

Серед гельмінтозних інвазій, якіносять значні втрати цій високопродуктивній галузі, є аскаридіоз, гетеракоз та еймеріоз.

В умовах сучасних птахофабрик, де на обмеженій території сконцентрована велика кількість птахів, кури вирощуються в клітках, а технологія передбачає утримання батьківського стада на підлозі, інвазування курей гельмінтами та протозоозами набуває все реальніших загроз.

Нематодозні та еймеріозні інвазії спричиняють відставання в рості і нерідко є причиною загибелі молодняку. У дорослої птиці ці інвазії викликають хронічну інтоксикацію продуктами життєдіяльності пара-

зитів, внаслідок чого у курей різко знижується яйценосність, приріст живої маси, вихід пір'я. Отримані від такої птиці яйця мають низькі інкубаційні якості [3, 4].

Матеріали та методи дослідження. Дослідження курей були проведені протягом 2008-2009 років у 5 спеціалізованих та приватних господарствах Івано-Франківської області з різною технологією утримання (кліткове та долівкове).

Гельмінтовоскопічному дослідженню підлягали 1620 курей 3-10 місячного віку з птахофабрик (кліткове утримання) та 1235 курей з приватних господарств (долівкове утримання).

Для дослідження з пташників, де утримувались кури різних вікових груп, відбирали проби посліду (не менше 25 проб з кожної групи), які досліджували в лабораторних умовах на кафедрі паразитології та іхтіопатології Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології ім. С.З.Гжицького. Копроскопічні обстеження проводили за методом Дарлінга на наявність яєць нематод та ооцист еймерій. Видову належність визначали за К.І.Скрябіним та Е.М. Матевосян [5], А.Н. Чертковою та О.М. Петровим [6].

Результати досліджень. Результати проведених нами гельмінтовоскопічних досліджень показали чітку картину щодо поширення кишкових інвазій у птахофабриках та приватних господарствах Івано-Франківської області.

Дані таблиці 1 свідчать, що аскаридіозна інвазія досить поширена у приватних господарствах Івано-Франківської області. Екстенсивність аскаридіозної інвазії у курей складала 13,1-26 % за інтенсивності 4,8-8,2 яєць в 1 г посліду. Серед спеціалізованих господарств *Ascaridia galli* реєструвалась у курей ЗАТ «Авангард» Тисменицького р-ну та ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард» Городенківського р-ну з екстенсивністю, відповідно, 2 % та 1,3% з середньою інтенсивністю 2,1 та 1,6 яєць в 1 г досліджуваного посліду.

Водночас з аскаридіозом реєстрували і гетеракоз, але цю інвазію виявляли лише у приватних господарствах. Екстенсивність гетеракозної інвазії коливалась в межах 11,9 %-22 % з середньою інтенсивністю 8,7-14,1 яєць в 1 г посліду.

Еймеріози реєстрували як у приватних так і у спеціалізованих господарствах. У всіх спеціалізованих господарствах встановлено незначну еймеріозну інвазію (4-7,0 %, наявність якої, однак свідчить про порушення технологічного процесу. У приватних господарствах найвищий показник екстенсивності реєстрували у господарствах Коломийського району – 28,8 % з середньою інтенсивністю 4,7 ооцист у полі зору мікроскопа.

Такі відмінності показників екстенсивності інвазії пояснюється тим, що у приватних господарствах утримується різновидова і різновікова птиця, а в спеціалізованих – майже одного віку і виду.

У досліджуваних господарствах нематодози курей реєструвались також у вигляді поліінвазій, які були представлені аскаридіями і гетеракісами, аскаридіями і еймеріями, гетеракісами і еймеріями, аскаридіями, гетеракісами і еймеріями.

Таблиця 1. – Елізоогологія кишкових паразитозів курей у Івано-Франківській області

№ п/п	Район, господарство	Дослід- жено курей	Ascaridia galli			Heterakis gallinarum			Eimeria spp.		
			Виявлено хворі птиці	Екстенсивність, %	Інтенсивність інвазії (середня), екз.	Виявлено хворі птиці	Екстенсивність, %	Інтенсивність інвазії (середня), екз.	Виявлено хворі птиці	Екстенсивність, %	Інтенсивність інвазії (середня), екз.
1.	Тисменицький р-н, - ЗАТ “Авангард”	300	-	-	-	-	-	5	1,7	1,0	
	-приватні господарства	245	42	17,1	6,5	-	-	44	18,1	8,6	
2.	Коломийський р-н, - ТзОВ «Корнич»	250	5	2	2,1	-	-	7	2,8	2,1	
	-приватні господарства	250	65	26	4,8	55	22	72	28,8	4,7	
3.	Снятинський р-н, - ТзОВ ВКФ «Варто»	320	-	-	-	-	-	4	1,25	3,4	
	-приватні господарства	230	51	22,2	5,8	36	15,7	8,7	-	-	
4.	Рогатинський р-н, - ДП «Рогатинська птахофабрика»	370	-	-	-	-	-	7	1,9	1,4	
	-приватні господарства	240	59	24,6	6,4	45	18,8	12,3	-	-	
5.	Городенківський р-н, - ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард»	380	5	1,3	1,6	-	-	5	1,3	2,1	
	-приватні господарства	270	35	13,1	8,2	32	11,9	41	15,2	7,9	
6.	Всього	2855	262	9,2	5,01	168	5,9	185	6,5	3,9	

Таблиця 2. – Асоціативні кишкові інвазії курей у Івано-Франківській області (копроскопічні дослідження)

№ п/п	Район, господарство	Дослід- жено проб	аскаридіоз- но-гетера- козна				Вид інвазії				
			іназовано	ЕІ, %	іназовано	ЕІ, %	аскаридіоз- но-ей- меріозна	ЕІ, %	гетеракоз- но-ей- меріозна	ЕІ, %	аскаридіоз- но-ге- теракозна
1.	Тисменицький р-н, - ЗАТ «Авангард» - приватні господарства	300	-	-	4	1,3	-	-	-	-	-
			23	9,4	41	16,7	-	-	41	16,7	
2.	Коломийський р-н, - ТЗОВ « Корнич» - приватні господарства	250	-	-	2	0,8	-	-	-	-	-
			-	-	25	10	-	-	32	12,8	
3.	Снятинський р-н, - ТЗОВ ВКФ « Варго» - приватні господарства	320	4	1,3	-	-	-	-	-	-	-
			25	11,1	39	17,1	-	-	18	7,8	
4.	Рогатинський р-н, - ДП «Рогатинська птахофабрика» - приватні господарства	370	5	1,4	-	-	3	0,8	-	-	-
			-	-	47	19,6	26	10,8	31	12,9	
5.	Городенківський р-н, - ДП «Городенківсь- ка птахофабрика» ЗАТ «Авангард» - приватні господарства	380	-	-	5	1,3	3	0,8	1	0,3	-
			-	-	54	20	25	9,3	21	7,8	
6.	Всього	2855	57	2,1	217	7,6	57	1,9	144	5,04	

Найбільш домінуючою поліінвазією (табл.2) виявилась аскаридіозно-еймеріозна. У спеціалізованих господарств високий показник ураження, порівняно з іншими господарствами, реєстрували у ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард» Городенківського р-ну та у ЗАТ «Авангард» Тисменицького р-ну, де він становив 1,3 %. Серед приватних господарств аскаридіозно-еймеріозна інвазія реєструвалась у всіх досліджуваних районах і коливалась в межах 10-20 %.

Асоційовану аскаридіозно-гетеракозну інвазію курей спеціалізованих господарств реєстрували лише у ТЗОВ «Варто» Снятинського району та у ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард» Городенківського району, де екстенсивність становила 4-5 %.

Гетеракозно-еймеріозна інвазія, встановлена у ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард» Городенківського району з 0,8% ступенем ураження, у приватних господарствах екстенсивність була дещо вищою і становила 9,3-10,8 %

Потрійна інвазія курей спеціалізованих господарств представлена лише у ДП «Городенківська птахофабрика» ЗАТ «Авангард» Городенківського району (екстенсивність 0,3%). Потрійна інвазія встановлена у приватних господарствах всіх досліджуваних районів. Найвищий ступінь ураження реєстрували у Тисменицькому районі – 16,7 % у всіх інших районах екстенсивність коливалась в межах 7,8-12,8%.

Висновки: 1. У господарствах різної форми власності широко розповсюджена нематодозна (аскаридіоз, гетеракоз) та еймеріозна інвазії.

2. У господарствах різної форми власності екстенсивність моно- та поліінвазії була неоднаковою і залежала від способу утримання і технології ведення птахівництва.

Список літератури

1. Тимофеев, Б.А. Эймериоз птиц // Ветеринарный консультант. – 2004. – № 5. – С.6-10.
2. Герман, В.В., Стегний, Б.Т., Вербицкий, П.І. та ін. Довідник з хвороб птиці. – Харків: Фоліо, 2002. – 296 с. 3. Епізоотичний стан птахівництва в Україні / Верхиховський О., Колос Ю., Титаренко В., Стець В. // Ветеринарна медицина України. – 2007. – № 6. – С. 8-10.
4. Коваль, О. Захворювання на гельмінтози в Україні. Актуальні проблеми. Система профілактичних заходів, спрямованих на попередження й зниження захворюваності населення. // Инфекционный контроль. – 2005. – № 4. – С. 19-21. 5. Скрыбин, К.И., Матевосян, Е.М.. Гельминты домашних и охотничье-промысловых птиц. – М.: ОГИЗ, Сельхозиздат, 1945. – 476 с. 6. Черткова, А.Н., Петров, А.М. Гельминты домашних куриных птиц и вызываемые ими заболевания. – М., 1961. – 340 с.

MONITORING OF EPISOOTOLOGICAL SITUATION FROM INTESTINAL INVASIONS OF CHICKENS OF POULTRY FARMS IN IVANO-FRANKOVSK REGION

Stybel V.V., Glechuk M.V.

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named
after S.Z. Gzhysky

The conducted researches testify to wide distributions of nematodosis (ascaridiasis, heterakosis) and eimeriosis invasion in the poultry farming economies of the Ivano-Francovsk Region, which showed up in a kind mono- and polyinvasions.